

§ 26 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2012–2014

SVEN ESPLUND:

Ordförande, biskopar, ledamöter och åhörare! Jag börjar med att yrka bifall till budgetutskottets förslag. Arbetet i Budgetutskottet har kännetecknats av ett gott samarbetsklimat och konstruktiva överväganden om den nationella nivåns ekonomi. Utskottet har i år en samsyn med kyrkostyrelsen i de stora frågorna om verksamhetsinriktning och ekonomiska ramar. Budgetutskottet är mycket positivt inställt till de riktade församlingsbidrag som avsatts 2011 och 2012 att användas för åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingar i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering. Utskottet anser att kyrkostyrelsen bör pröva möjligheten att också låta ett riktat församlingsbidrag ingå i det förslag till kostnadsram 2013 som kyrkostyrelsen ska lämna nästa år. Detta gör vi i medvetande om att det kan innebära att nästa års förslag till kostnadsram 2013 överstiger det förslag till planeringsram som nu föreligger. Utskottet ser med tillfredsställelse på att kyrkostyrelsen avser att ta fram förslag till en konkret strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar. Budgetutskottet ser positivt på att strategin bland annat kommer att innebära att medel avsätts för insatser i stift och församling, och utskottet noterar också att de kostnaderna för att genomföra strategin efter 2012 inte ingår i de föreslagna planeringsramarna.

Budgetutskottet tycker att det är angeläget att skapa klarhet i förhållandet mellan nationell finansiering, insamlade medel, anslag från SIDA och EU samt andra finansieringskällor, och utskottet förväntar sig att arbetet genomförs skyndsamt och att kyrkostyrelsen i nästa års skrivelse återkopplar när i tid dessa principer förväntas träda i kraft.

Utskottet förväntar sig att kyrkostyrelsen i nästa års skrivelse också återkommer i frågan om utredning av det generella utjämnningssystemet om när i tiden utredning och översyn förväntas vara genomförda, alltså en tidplan. Utskottet ser fram emot kyrkostyrelsens förslag till kostnadsbesparingar inom nuvarande valsystem och erinrar om att kostnadseffektivitet i hög grad kan uppnås genom i att större utsträckning än i dag utnyttja modern teknik. När det gäller frågan om kyrkoantikvarisk ersättning ser utskottet positivt på att kyrkostyrelsen kommer att se över om det är möjligt att sänka kravet på omfattning av egeninsatser i relation till den antikvariska kostnaden som ersättningen från staten ska bekosta.

Vi noterar med gillande att kyrkostyrelsen fortsätter att utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i verksamhets- och ekonomistyrningen. Mot bakgrund av det sagda ställer sig Budgetutskottet bakom kyrkostyrelsens förslag till inriktning för verksamheten på nationell nivå och utskottet föreslår även att motionerna 2011:61, 2011:62 och 2011:88 avslås men noterar också att det finns två reservationer till betänkandet, båda från Moderata nomineringsgruppen och Kristdemokrater i Svenska kyrkan. Efterkommande talare kommer att tala för dem.

Således, bifall till Budgetutskottets förslag.

LEVI BERGSTRÖM:

Herr ordförande! Som framgick av Budgetutskottets ordförandes inlägg har kyrkostyrelsen inte någonting att erinra mot det som utskottet har föreslagit, eftersom det helt följer kyrkostyrelsens förslag till budget. Men det är på en punkt som är unikt för detta år, och det är det som ordföranden sa inte finns i budget för nästa år och det är att målkapitalet överstegs för mycket eller utanför den högsta ramen på drygt 100 miljoner, och de måste kyrkostyrelsen tala om och det har ni läst i skrivelsen vad man ska göra med dem. De pengarna har vi använt till premiekapning av pensioner men också ett, som kan tyckas odefinierbar sak och

lagt på hög, nämligen Undervisning för människor i alla åldrar som såväl Kyrkolivsutskottet som Budgetutskottet tycker är bra. Den tid som vi hade för att kunna precisera vad vi tillsammans med stift och församlingar vill göra med dessa medel, den tiden fanns inte till att skrivelsen skulle lämnas, därför har vi tagit i arbete och kommer att använda de medlen till just detta Undervisning för människor i alla åldrar. Eftersom det är ett engångsanslag finns det självklart inte i kommande budgetar.

Herr ordförande, jag yrkar bifall till Budgetutskottets förslag.

ANDERS ÅKERLUND:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Motion 2011:62 om nationell finansiering av den internationella verksamheten är undertecknad med bara mitt namn. Bakom den här står representanter för alla nomineringsgrupper i vår internationella nämnd. Det var svårigheter under semestertider att få motionen undertecknad.

Det mesta av våra verksamheter i Svenska kyrkan har börjat som frivilligverksamhet, barn, ungdom, diakoni och annat, och vi har hunnit långt med att få in dem i kyrkans mittfåra och in i kyrkoordningen och i organisationen. När det gäller internationell verksamhet bedömer vi att det finns en del kvar att göra. Vi har ett gemensamt kansli men det finns mycket kvar på både riks-, stifts- och lokal nivå med de här frågorna, att få med internationella verksamheten som en tydlig del av vår verksamhet. Den här processen av internationella frågor, som också ska vara med i mittfåran, återspeglar vår väg från den nationella statskyrkligheten till att bli en tydligare del av den världsvida kyrkan. Det får naturligtvis också konsekvenser för finansieringen och vårt ansvarstagande för den här verksamheten. Ibland upplever vi att det är något som är litet vid sidan av och så får det inte vara. Jag tackar Läronämnden för en väldigt tydlig och vägledande skrivning i den här frågan för framtiden, och vad gäller Internationell diakoni och mission som en naturligt och integrerad del av Svenska kyrkans grundläggande uppgift och det handlar om likvärdig finansiering. Frågan ställdes på sin spets när det var frågan om nödvändiga besparingar och det underlag som vi fick oss tillhanda var det en väldigt stor belastning av den internationella verksamheten i förhållande till andra verksamheter. Vi kan ju inte använda SIDA-pengar eller EU-medel för besparingar; det som återstår är gävomedel. Jag skriver fem frågetecken och de kan nog följas av flera på den punkten. I det läge som nu har uppkommit så beslutade jag mig för att resignera med bevarad och fördjupad entusiasm.

Med den mycket positiva skrivning som finns från alla håll minskar min oro en del, och jag yrkar därför bifall - åtminstone tills vidare - för Budgetutskottets förslag.

SOILI BRUNBERG:

Ordförande och ledamöter! Jag hade inte möjlighet att närvara förra perioden när diskussionerna fördes i Budgetutskottet. Vi har i vår nomineringsgrupp haft diskussioner om punkt 7, som också handlar om att kyrkostyrelsen skulle komma till nästa kyrkomöte med uppgifter om hur man ska använda de här 61 miljonerna. I våra diskussioner kom vi fram till att det skulle vara bra att satsa väldigt stor del av dessa till barn och unga, för vi är ju en kyrka som behöver förnyelse. Förnyelse kan vi bara få genom barn och unga, och därför vill vi skicka med till kyrkostyrelsen att när detta arbete görs tar man speciellt hänsyn till detta. I dagens läge är det ju så som alla vet att till exempel skolorna inte undervisar i kristendom i den mening som vi tänker i Svenska kyrkan och därför behövs den här utbildningen förstärkas för våra barn och unga.

Jag yrkar bifall till Budgetutskottets förslag.

MATS HAGELIN:

Ordförande, ledamöter, biskopar och åhörare! Jag börjar med att yrka bifall till Budgetutskottets förslag och dessutom bifall till reservation 1 och 2 av Sven Esplund m.fl. Det är glädjande att Budgetutskottet har en positiv och utvecklande syn när det gäller de stora frågorna om verksamhetsinriktning och de ekonomiska ramar som kyrkostyrelsen lägger fram i sin skrivelse. Jag noterar också, och nu kommer jag att citera Budgetutskottets ordförande,

att Budgetutskottet är mycket positivt inställt till de riktade församlingsbidrag som avsatts 2011 och 2012 att användas till åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingarna för att uppnå bestående förändringar när det gäller verksamhetseffektivisering

och det är mycket glädjande. Därför anser en stor majoritet, rättare sagt en övervägande majoritet i den moderata nomineringsgruppen, att ett riktat församlingsbidrag också bör ingå i den planerade kostnadsramen för år 2013. 100 miljoner kronor bör avsättas för detta i enlighet med reservation 2. När det gäller reservation 1 lyfts frågan om överskott av eget kapital och den nivå som ligger över 25 procent av målkapital. Då vi vet att år 2012 blir ett mycket tungt år för de flesta församlingar när det gäller ekonomin i Svenska kyrkan med minskade inkomster och minskat avgiftsunderlag, anser vi att ytterligare 20 miljoner kronor förutom de redan beslutade 100 miljonerna bör utbetalas till församlingarna i enlighet med reservation 1, och likaså i enlighet med den reservation som också finns i kyrkostyrelsens skrivelse som har lagts fram för behandling i Budgetutskottet. Det är ju nämligen så som vi skriver i reservationerna att det är i församlingarna som kyrkan blir verklighet för många människor i verksamhet och gudstjänst, och därför är det viktigt att nationell nivå också stöder församlingsnivån 2012 med ytterligare 20 miljoner kronor.

Alltså bifall till Budgetutskottets förslag och bifall till reservation 1 och 2 av Sven Esplund m.fl.

HANS WALLMARK:

Herr ordförande! Jag tänker fästa uppmärksamheten på två saker i kyrkostyrelsens skrivelse 2011:1. Den första är på sida 15-16 om de kyrkliga kulturminnena, om den kyrkoantikvariska ersättningen. Som ni kan notera där så är det så att den kyrkoantikvariska ersättningen de kommande åren kommer att vara på den högsta nivån någonsin från statens sida. Det handlar om 460 miljoner kronor om året fram till nästa kontrollstation som inträffar år 2014. Om ni tittar i handlingarna så noterar ni att just nu är det, som kallas det balanserade medlet, på en halv miljard, 500 miljoner kronor, dvs. pengar som man kan använda men som inte har använts. Vi skriver om den här kontrollstationen, dvs. att man ska föra en ny diskussion mellan Svenska kyrkan och staten om kommande kyrkoantikvariska ersättningar. Jag kan då ge ett råd till oss själva att om man går till staten och vill föra förhandlingar om fortsatt kyrkoantikvarisk ersättning, kanske rentav en högre nivå, då är det rätt olämpligt att i balanserade medel ha med sig en halv miljard. Vill man använda pengarna är det bra att just använda också de balanserade medlen. Dessutom är det viktigt att vi påminner oss om att detta inte är ett stöd till trossamfundet Svenska kyrkan utan ett stöd till en av Sveriges absolut största förvaltare av ett samlat kulturarv. Vi ska räta på ryggen och konstatera att det är för detta som vi har fått pengarna.

Det andra jag vill fästa uppmärksamheten på är det egna kapitalet. Det har noterats att det just nu i förhållande till mätperioden är överskjutande 102 miljoner. Nu är det ju så att börsen rör sig väldigt fort upp och ner. Vi hade kapitalplaceringar

ingsråd för ungefär två veckor sedan, och sedan dess har börsen ökat med 10 procent. Å andra sidan hade vi kyrkostyrelse igår och då var prognosen för det tredje kvartalet minus 300 miljoner kronor i förhållande till vad vi tidigare hade. Prognosen för helåret är minus 700 miljoner kronor. Min erfarenhet är att det är väldigt lätt att hitta förslag på hur man ska göra av med pengar. Det är mycket svårare sedan att hitta på förslag hur man inte ska göra av med pengar. När vi nu ägnar oss fördelningen av 102 miljoner kronor, hur vi ska disponera dem jämfört med förra året i förhållande till målkapitalet, ska vi vara medvetna om att de i någon mening redan har disponerat sig själva, dvs. de finns inte längre. Nu är det så att en förlust eller en vinst uppstår inte förrän man har sålt eller köpt, men just nu är det så att man ska vara medveten om det att de 102 miljonerna är väsentligen lägre nu efter förändringarna på börsen därför att börsen går upp och ner. Jag tror därför att allmänt ansvarstagande och klokhet är bra. Och, som sagt, Jesus sa hur svårt blir det inte för de som har pengar att komma in i Guds rike. Ja, vi har 700 miljoner skäl lättare att komma in just nu.

LEIF NORLANDER:

Ordförande, biskopar och kyrkomöteskollegor! Jag vill tacka utskottet för den i grunden positiva syn som man uttrycker för motion 2011:61, dock blir motiveringen något underlig. Man motiverar det med "motsätter sig en ordning som skulle innebära att göra dem beroende av den nationella nivåns årliga ekonomiska resultat" när det gäller att våra systerkyrkor skulle få del av det överskott som vi har. Bilden som jag ser framför mig är den rike vite mannen eller kvinnan som sitter i en solstol och säger till den fattige, "eftersom jag inte vet om jag får överskott nästa år får du inget av mitt stora överskott i år". Jag menar att vi bör gå vidare med frågan, och jag återkommer i ärendet om möjligheten att skapa en stiftelse eller en fond ur vilken våra systerkyrkor kan söka medel för till exempel präst- och diakonlöner som är en tung kostnad i våra systerkyrkor trots att en vanlig prästlön till exempel i Tanzania ligger på runt 500 kronor i månaden - om församlingen kan samla ihop de pengarna. Men där är man ju också beroende av hur situationen är. Den rådande torkan gäller i lika hög grad söder om Victoriasjön som i norra Kenya och Somalia, där 12,5 miljoner människor lider nöd och finns med på massmedias löpsedlar. Problemantiken söder om Victoriasjön är emellertid näst intill lika stor och svår, men den finns inte på medias agenda. När min gamla vänförsamling vid sydspetsen av Victoriasjön ropar "vi har inget ris, vi har inga bananer, vi har ingenting" då kan vi inte sitta utan att göra något. Där hade ett extra stöd kunnat motiveras utan att det skulle bli ett felaktigt beroende. Nu gör vi dem i stället beroende av sin nöd och av sin fattigdom.

Jag har inget yrkande, för jag inser att det inte är något som kommer att bära vidare, men lovar att återkomma med en annan motion 2012 som kanske kan göra att vi har en längre sikt på ett sådant stöd. Jag delar i övrigt Budgetutskottets betänkande och yrkar bifall till det liksom till reservationerna 1 och 2.

OLA ISACSSON:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Till att börja vill jag yrka bifall till motion 2011:88, som handlar om finansiering av Svenska kyrkan i utlandet. Bakgrunden till den motionen är frågan om vi har en moralisk förpliktelse när det gäller svenskar som vistas i utlandet. Om det handlar om svenskar som vistas i utlandet, som bor halva året i utlandet och halva året i Sverige och betalar kyrkoavgift i Sverige? Har vi ett slags större moralisk förpliktelse att ha verksamhet bland dem än vad vi har bland svenskar som bor ett helt liv utomlands? Med min motion ville jag ge

ett uppdrag till kyrkostyrelsen att fundera principiellt kring frågor som uppstår när vi har människor som bor i utlandet tillfälligtvis, som kommer tillbaka till Sverige, som betalar kyrkoavgift i Sverige, människor som bor halvårsvis i Sverige och halvårsvis utomlands, har vi en större moralisk förpliktelse att ha verksamhet bland dem än vad vi har bland människor som i princip har emigrerat?

Budgetutskottet föreslår avslag på motionen med motiveringen att det är väldigt olika utomlands – det är sant, det är väldigt olika utomlands – och skriver ”därför måste flexibiliteten för hur verksamheten bland svenska i utlandet finansieras vara hög”. Den flexibiliteten uttrycks genom att man har i princip samma bemanning i varje församling finansierad av Sverige. I princip samma bemanning oavsett om det är tjugotusen svenskar på platsen som betalar kyrkoavgift hemma i Sverige eller om det är tusen svenskar på platsen som betalar kyrkoavgift hemma i Sverige. Det ekonomiska bidraget till personal är i princip precis lika stort till båda församlingarna.

I den här bunten finns nästan en och en halv centimeter verksamhetsberättelser från församlingar i utlandet och analys av statistik. Läser man statistiken för Svenska kyrkan i utlandet ökar nästan varje siffra. Jag tror inte att det beror på att man generellt blir bättre och bättre i utlandsförsamlingarna, utan att det faktiskt beror på att det blir fler och fler svenskar som vistas utomlands. Svaret på att fler och fler svenskar vistas utomlands blev att Svenska kyrkan i utlandet sparade 25 procent. Ytterligare ett skäl att se efter vilka principiella överväganden som bör råda när vi ger pengar och när vi ger personella resurser till Svenska kyrkan i utlandet. Antalet svenskar som vistas utomlands och betalar kyrkoavgift i Sverige borde i högre grad få styra hur medel fördelas till den verksamheten.

STEN JOHANSSON:

Herr ordförande, biskopar och ledamöter! Församlingarna, det är kärnverksamheten, det är hjärtpunkten i vår verksamhet, och därför är vi väldigt glada när man ser Budgetutskottets skrivning över alla de medel som tillförs. Ändå anser vi reserverat att det behöver tillföras ytterligare medel utöver de 100 miljonerna, 20 miljoner direkt till församlingarna inför de svårigheter som de står inför att lägga budget för 2012. Dessutom menar vi att församlingsbidraget som går till stiftet bör utökas för att kanske utöver det viktiga arbete man utför där kunna få fram snabbare initiativ, snabbare råd till församlingarna så att man kan verka på ett bra personligt och ekonomiskt sätt i församlingarna. Detta har vi reserverat ansett så viktigt så att vi vill 100 miljoner ska tillföras till detta på 2013 års rambudget.

Herr ordförande, jag yrkar bifall till utskottet och bifall reservation 1 och 2.

ANDERS ROOS:

Herr ordförande! Jag har inget eget yrkande. Ibland när man läser papper, tycker man att man nås av ljuv musik. Ibland kan det ligga dolt på sidorna, svåra att upptäcka. Men när man börjar penetrera och samtala med andra upptäcker man den framåtanda, de goda tankarna, det goda slutresultat som måhända ligger där framme någon gång, så att man blir djupt imponerad.

Jag vill ge en stor eloge till kyrkostyrelsens tänkande i sin skrivelse 2011:1. På sida 7 skisserar man och säger som sin bestämda uppfattning att Svenska kyrkan måste göra strategiska satsningar för framtiden. Låter inte det bra? Jag kommer inte ihåg när kyrkostyrelsen senast sa det, men man vill till 2012 års kyrkomöte komma med förslag till konkret strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar, som kan inkludera en mängd olika saker som man exemplifierar. Detta är

väl någonting som är fantastiskt, att vi har en kyrkostyrelse som tänker framåt, som vill satsa pengar, återkomma till kyrkomötet med förslag på hur man ska satsa pengar, till exempel de där 100 miljonerna som somliga vill skeppa ut i småportioner till församlingar för att de ska kunna hitta på saker och ting. Det är väl bättre att kyrkostyrelsen lägger förslag på hur man ska möta människor i dag, och samverka med stift och församlingar i en fråga som vi egentligen alla brinner för. Det är bra, kyrkostyrelsen! Fortsätt, och kom tillbaka, hjälp oss i församlingarna att tänka! kyrkomötet får inte sprida ut pengarna hur som helst. Låt oss följa kyrkostyrelsens förslag i det här stycket. Gör något gott inför framtiden!

CARL-ERIK GABRIELSSON:

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till Budgetutskottets förslag till beslut. Jag ska ägna mig litet mera åt kyrkoantikvarisk ersättning. Kyrkostyrelsen har ju tagit upp den frågan och att det finns ett belopp som inte har betalats ut. Då kan man fråga sig, varför detta? Vi som kommer från mindre församlingar och avfolkningsbygder vet ju egentligen svaret. Det beror på att ekonomin har försämrats undan för undan, inkomstökningen är marginell men utgifterna ökar successivt, och det finns i dag inga pengar kvar att sätta in i en stor egen insats. Därför blir det så att, även om man har fått ett anslag beviljat för reparation av en kyrka om det är för litet, för låg procent, får man skjuta arbetet på framtiden. Så går ett år och så söker man igen, och så går det ett år till, och så har man missat att få ut de här pengarna och reparationen är skjuten på framtiden. Det borde man kanske ha uppmärksammat litet tidigare, men det är inte för sent utan det är viktigt att ta itu med det omgående. Procentsatserna måste helt enkelt höjas väsentligt. Jag vill påstå att det är många av de här reparationerna som inte blir genomförda om man inte kommer upp till en bidragsprocent på 90-95 procent, och det är angelägna reparationer. Om de här kyrkornas tak läcker in så blir det stora värden som under relativt korta tider kommer att föröda mycket av kyrkornas gamla kulturskatter. Det gäller också fukt och mögel som kryper på undan för undan. Därför är det viktigt att man får ett system, och man kan inte vänta på en eventuell strukturell förändring som föreslås i en utredning. Det får inte bli så att man väntar ett eller två år i avvaktan på bättre tider, utan det måste faktiskt åtgärdas de allra närmaste åren. Skadorna blir större och större ju längre man väntar. Jag ser fram emot att kyrkostyrelsen tar kraftfulla initiativ och praktiska lösningar för att genomföra detta i en mycket snar framtid.

BISKOP HANS-ERIK NORDIN:

Ordförande och ledamöter och biskopskollegor! Som biskop i Internationella nämnden vill jag yrka bifall till Anders Åkerlunds motion 2011:62 men det kunde lika gärna sägas vara min motion och flera andra i Internationella nämnden, men de träder väl fram så småningom gissar jag. Det var postgångsproblem som orsakade att det bara blev en undertecknare.

Det finns en grundsyn i vår kyrka. Man kan citera möjligen Manfred Björkquist som fick frågan om vart ungkyrkorörelsen tog vägen? Jo, den rann ut i kyrkan, svarade han. Man skulle kunna säga samma sak, vart tog SKM och Lutherhjälpen vägen? Jo, de rann ut i kyrkan. Det blev hela kyrkans ansvar, och det har betydelse. Kyrkostyrelsen skrev i sin budgetskrivelse till kyrkomötet 2007 att man successivt ville öka den nationella finansieringen till den internationella verksamheten utifrån två kriterier: att likvärdig verksamhet ska ha likvärdig finansiering, dvs. att det skulle finnas en grundbemanning, en grundkapacitet på kyrkokansliet, som gör att man kan jämföras med lika mycket medel som tilldelas

andra avdelningar, och för det andra att insamlade medel ska användas för sitt ändamål. Därför har den nationella finansieringen ökat successivt. 2009 var det runt 30 miljoner, 2010 47 miljoner, 2011 72 miljoner, och så var det tänkt att uppnå 75 miljoner och där uppnådde mål som kyrkostyrelsen hade sagt i sin rambudgetskrivelse 2010–2012. Nu blev det 63 miljoner, och det är ju en problematisk minskning där det innebär att man besparar internationella verksamheten med 25 procent med de besparingar som gäller hela kyrkokansliet. 60 miljoner besparas på kyrkokansliet och internationella nämnden får bära 25 procent, all annan verksamhet 11 procent. Det gör att gåvomedel används till att finansiera det som skulle finansieras av nationella medel. Det är detta som ligger bakom Läronämndens starka betoning av detta etiskt mycket komplicerat och det är också det som Ekonomiutskottet har tagit ställning för att betona vikten av att det här löses. Det är därför oerhört viktigt att det så snart som möjligt tas fram en tidplan. Allt detta finns i kyrkostyrelsens skrivelse att man ska återkomma till det, men är det försvarligt, när vi har överskott som vi tänker använda till nationell verksamhet, att gåvomedel till fattiga kyrkor används för det som skulle vara nationell bemanning.

MARGARETA CARLENIUS:

Kyrkomötesledamöter, biskopar och åhörare! Som förste vice ordförande i Internationella nämnden vill jag tillstyrka motion 2011:62 av Anders Åkerlund och säga att hela den socialdemokratiska gruppen i Internationella nämnden ställer sig bakom motionen, bland annat av de skäl som biskop Hans-Erik Nordin nyss har framfört. Jag vill understryka vikten av motionen därför att den skrivning som Budgetutskottet har, att Budgetutskottet med tillfredsställelse ser på kyrkostyrelsens intention att under perioden utreda och fastställa vilka principer som bör vara styrande och att man gör det som motionärerna efterfrågar. Nej, det lovar man inte. Man lovar att se över principerna, inte att öka den nationella finansieringen av den internationella verksamheten. Det är så oerhört viktigt att insamlade medel går till insamlingsändamålen, inte till det som är avsett för den nationella finansieringen.

Vi inser att det här handlar om att slutgiltigt ta integrationen av Lutherhjälpen och SKM på allvar, det arbete som kyrkomötet har beslutat att vi ska ha, att vi gör den integrering som behövs och tar det ansvar som kyrkan i stort har åtagit sig. Vi talar också om att vi får bidrag från SIDA, nya SIDA-medel, och vi är väldigt glada för att vi får vara med och distribuera. Men vi har också ansvar för missionsdelen, och det är den delen som vi på inget sätt får hjälp att finansiera på det sätt som vi önskar, och det är den delen som får stryka på foten, inte de medel som kommer från EU eller SIDA för de finansierar sig själva när det gäller administration.

Jag yrkar bifall till motion 2011:62.

BERTIL MURRAY:

Ordförande och ni alla, inte minst den som händelsevis verkar eller lever i någon av våra mycket fattigare systerkyrkor, lyssna till detta! Utskottet föreslår punkt 8 att avslå motion 2011:61. Det är beklagligt men det är samtidigt begripligt. Ekonomiskt är den här motionen, vad jag förstår, den mest radikala som har lämnats till kyrkomötet under ganska många år. Motionärerna föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdraga till kyrkostyrelsen att från och med 2011 till dess annat beslutas avsätta 50 procent av eventuellt överskott till systerkyrkor i en svår situation som ett extra stöd utöver det som regelmässigt budgeteras genom Svenska kyrkans internationella arbete.

Utskottet skriver mycket glädjande att man har sympati för motionärernas intention. Sympati är ett starkt ord. Det betyder att man lider tillsammans med motionärerna över det läge som råder. Utskottet lider med motionärerna över det förhållandet att så många andra kyrkor har det så oändligt mycket svårare än vad vi har. Samtidigt säger utskottet att när det gäller hur man ska besluta om insatser för att stödja verksamheten, är det en fråga för kyrkostyrelse och nämnd. Men hur vi behandlar vårt överskott i budgeten är en fråga som ligger på kyrkomötet att besluta om.

Nu inser vi motionärer att det finns en komplikation vad gäller oregelbundenheten från år till år, att det skulle bli väldigt mycket ett år och kanske ingenting påföljande år. Det här går naturligtvis att hantera på ett annat sätt, och det finns i Uppsala stift ett utomordentligt exempel på hur man skulle kunna lösa en sådan här fråga, nämligen att man ibland skjuter in ett stort kapital och bildar en fond. När det gäller att få till stånd en fond, som skulle stödja våra fattigaste systerkyrkor, menar jag också tillsammans med den andre motionären att det finns anledning att återkomma.

Utifrån utskottets starkt yttrade medkänsla och medlidande med den fråga som det här rör så har vi för avsikt att återkomma.

GUSTAF BENGTTSSON:

Herr ordförande! När jag läser igenom de olika projekt och verksamheter som finns i kyrkans internationella arbete kan jag inte finna ett enda projekt med inriktning på att nå de onådade folken runt omkring i vår värld. I Matteus sista kapitel befaller Jesus oss att gå ut i hela världen och nå alla folk med evangelium. I dag finns det enligt beräkningar cirka 16 000 folkslag i världen, varav ungefär 6 000 kan betecknas som onådade. Om det redan finns en kyrka i ett folk är det vanligen bättre att stödja den kyrkan, precis så som vi gör i dag. Det kan göras både genom ekonomiska bidrag och genom att svenskar reser ut. Båda delar är jätteviktiga för att stödja våra systerkyrkor och även dela deras villkor. Men vem ska gå ut till de folk och regioner som saknar en kyrka? Det uppdraget ligger på alla kristna, alltså även oss i Svenska kyrkan. Eftersom detta uppdrag inte riktigt ryms inom de program som finns i dagsläget tycker jag att nämnden ska ta till sig detta till sitt hjärta och ta fram ett sådant program till nästa år. Vi kanske kan börja i liten skala, men jag tror att det verkligen är angeläget. Jag har inte reserverat mig, och jag tänker inte heller lägga ett yttrande i den här frågan för det är inte riktigt berett. Men jag ber och hoppas att detta ändå kan ske till nästa år.

MARIE WOJDKOW:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Jag vill fortsätta på den linjen där Anders Roos slutade. Det var spännande att finnas med i ett samtal i Budgetutskottet ännu ett år. Ett spännande samtal som inte bara handlade om kronor och ören, utan som handlade om vad vi ska syssla med, vilken verksamhet vi ska bedriva? Nu finns det en jättestor förväntan från min sida och många med mig, när det handlar om kyrkostyrelsens strategiska inriktningsmål och beslut som kom till Budgetutskottet där vi tog det som vårt, och nu ligger det som förslag till kyrkomötet. En konkret strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar, inte bara till de små och medelstora människorna utan till oss alla. Mycket spännande! Nu ser vi framåt, tror jag, i vår kyrka. Nu ser vi framåt. Vi får ett biskopsbrev som handlar om dopet för alla åldrar, och strax får vi se ett strategiskt inriktningsmål, en strategisk plan, för hur vår undervisning ska se ut. Nu hoppas jag att kyrkostyrelsen inte hamnar i att göra någon liten snuttifiering i tid och i innehåll

utan låter det bli både bredd och djup och långsiktigt arbete tillsammans med stift och församlingar. Budgetutskottet säger att då finns det pengar att använda till detta. Jag vill bara säga till kyrkostyrelsen ett stort lycka till i det här arbetet och jag kommer med glädje att åka tillbaka till Uppsala nästa år för att läsa vidare och diskutera vidare detta strategiska beslut kring undervisning för alla.

ÄRKEBISKOP ANDERS WEJRYD:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Något om kyrkoantikvarisk ersättning: den här balansen som två talare har nämnt är ett symptom på att någonting inte riktigt fungerar så som vi hade hoppats. Handpenningen man ska lägga in från byggherren, alltså församlingen eller samfälligheten, är uppenbarligen för hög. Då ska vi veta att den kyrkoantikvariska ersättningen är en ersättning för antikvariska merkostnader, och det gör att vi inte kan hoppas på allt, det är bara till sådant vi får använda den. Det är en balansgång, men det finns säkert en del att göra inom ramarna.

Det finns också ett kyrkobyggnadsbidrag, som handlar om mindre pengar men de är våra egna, och jag tror att alla stift inte riktigt har utnyttjat möjligheterna att vara mer selektiv i satsningen för att hjälpa församlingar med handpenningen. Handläggningsordningen för den kyrkoantikvariska ersättningen är mycket komplicerad, och den går det antagligen inte att komma undan. Det finns dock förbättringsmöjligheter och i dagarna har kyrkostyrelsens arbetsutskott beslutat och välsignat, låt nu förslaget till förnyad handläggning av det här gå på remiss för det finns en hel del att göra och det handlar både om länsstyrelser, stift m.fl.

Även om vi inte kan vänta i evigheter på utredningars resultat är det givet att just den här handpenningsproblematiken hanteras bättre om förvaltningen av kyrkobyggnaderna sker i ett större sammanhang än bara i de lokala församlingarna även om äganderätten ligger kvar i församlingarna.

LEVI BERGSTRÖM:

Herr ordförande! Eftersom ingen i Budgetutskottet har yrkat avslag på reservationerna 1 och 2 vill jag härmed yrka avslag på dem.

När det gäller reservation 1 om att avsätta 20 miljoner, hade vi en diskussion i kyrkostyrelsen om detta kontra att använda så mycket pengar som möjligt till strategiprojektet, som någon har uttryckt det. Kyrkostyrelsens klara majoritet fann att det var bättre att använda resurserna där än att sätta ut 20 miljoner till församlingarna utan att ha några direktiv.

När det gäller reservation 2 tycker jag att det är för tidigt att kyrkomötet nu låser 100 miljoner i planeringsram för 2013. Vi kan ta med oss den synpunkten, som finns i denna, till nästa års arbete med verksamhetsplan och inriktning. Att låta kyrkomötet låsa det nu är inte bra, vilket både jag och utskottet anser, och därför avslag.

Med anledning av Anders Åkerlunds motion 2011:62 vill jag uppmana er att notera att i skrivelsen från kyrkostyrelsen står det angående finansiering av internationell mission och diakoni att kyrkostyrelsen avser att under perioden utreda och fastställa vilka principer som bör vara styrande för i vilken omfattning nationell finansiering anslås till denna verksamhet. Frågan är på bordet.

CARL-ERIC GABRIELSSON:

Jag ska i mitt andra anförande kommentera motion 2011:62. I utskottet fanns det stora sympatier för vad Anders Åkerlund har framfört i sin motion, och vi har uppfattat det som så att kyrkostyrelsen har bestämt sig för att tillgodose detta

genom kommande förslag och hantering av ärendet. Överlag tyckte utskottet, och även jag, att det är rimligt att man får ett klart utrett förhållande mellan gåvomedel och vad Svenska kyrkan via kyrkoavgiften betalar till detta, för annars tappar vi förtroendet för hela gåvosystemet. Det är väldigt viktigt att detta snabbt kommer till ett avslut när det gäller utredning och klarläggande av de summor som vi slutgiltigt kommer att ställa upp på.

Det andra är det här med riktade församlingsbidrag. Det diskuterades också i utskottet, och vi är många som tycker att det här är ett bra system som vi har haft 2011 och 2012 och att det bör komma till stånd även 2013. Det finns angelägna projekt som stiftet kan medverka till att de blir genomförda ute i våra församlingar. Enda skillnaden från majoritetens sida var att man inte ville låsa 100 miljoner kronor men sympatierna låg åt det hållet, och vi förväntar oss att kyrkostyrelsen kommer med ett förslag i den storleksordningen men också hur det ska användas. Åsiktsskillnaderna är egentligen väldigt små mellan Budgetutskottets majoritet och reservationen.

När det gäller den kyrkoantikvariska ersättningen vill jag tacka ärkebiskopen för klarläggandet, och jag tycker att det är angeläget att det här kommer fram. Jag förstår också svårigheterna, men vi kan inte vänta. Det är viktigt att de här reparationerna flyter, för vi riskerar faktiskt en stagnation om det vill sig illa, för så bekymmersamt är det i många församlingar och pastorat, där inkomsterna stagnerar när invånarantalet inte ökar utan kanske även minskar. Och då kan man inte betala med pengar som man inte har.

SVEN ESPLUND:

Det kan ju tyckas tråkigt att man avslår alla motioner man får i sin hand att behandla, men vi har försökt ange motiveringarna för det i alla tre motionerna. Jag är övertygad om att när det gäller motion 2011:61, så kommer vi att få höra Leif Norlander här nästa år och återkomma med bättre system för det här föreslagna systemet är inte bra och väl fungerande.

När det gäller motion 2011:62 slår man in öppna dörrar när kyrkostyrelsen tydligt säger att vi ska utreda och fastställa det här. Vi sympatiserar med tankegångarna i motionen men kan inte få fram någonting förrän det finns beslut i frågan längre fram. Dessutom är vi litet förvånade över den matematik som presenteras, för det är ju trots allt så att utfallet har ökat från 16 miljoner kronor 2006 till 63 miljoner som beräknas till 2012. Det är väl ingen dålig ökning. Vi är inte uppe i 75 miljoner, som vi hörde talas om, men det går ändå i rätt riktning. Vi hoppas att kyrkostyrelsen kommer fram med den förväntade utredningen och kan fastställa principerna.

Beträffande motion 2011:88 så ser kyrkan i utlandet så olika ut och man kan inte ha en mall för alla typer av församlingar, utan man måste faktiskt anpassa sig efter den verklighet som råder.

Jag håller fast vid utskottets yrkande om avslag på de här motionerna.

ANDERS ÅKERLUND:

Ordförande, biskopar och ledamöter! För en stund sedan började jag litet försiktigt med att plädера för att tills vidare bifalla utskottets förslag till beslut. Försiktighet är inte den dygd som jag mest förknippar med mig själv, men i det här fallet så var jag det för att avvakta samtalet i debatten. Helgon motsäger inte varandra och det brukar de inte göra i arbetsutskottet heller, fast vi har mycket olika uppfattningar ibland. Jag har lyssnat till mina medledamöter i arbetsutskottet i Internationella nämnden. Jag har också lyssnat till Leif Norlanders målande beskrivning av vad det

här handlar om utifrån den stora och gedigna erfarenhet du har, och jag har lyssnat till mig själv. Jag vill säga så här att i avvägningen mellan vad vi är till för internationellt och en alltför stor andel av besparingskravet på det internationella arbetet så är frågan väldigt lätt att besvara. Jag har lyssnat till mig själv och jag återtar mitt tidigare förslag till beslut och yrkar då bifall till motion 2011:62.

LEIF NORLANDER:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Jag är kyrkoherde i ett pastorat med 24 kyrkor. Kyrkoantikvarisk ersättning och kyrkobyggnadsbidrag är av nöden men i ibland blir det väldigt snålt ändå. För nästa år har vi budgeterat 5 000 kronor per kyrka för löpande underhåll. Mer pengar finns inte. Det här är verkligheten för många församlingar när man ser de stora behoven. Vi har tätat tak, vi behöver täta fönster så att de hålls i ordning. Jag tycker att Carl-Eric Gabrielsson beskriver det här mycket bra, och jag vill att vi skickar med det när man ska se över principerna för hur kyrkoantikvarisk ersättning och kyrkobyggnadsbidrag ska förvaltas och delas ut. En halv miljard skvalpar; någonstans måste vi ha en bättre position i våra förhandlingar med myndigheterna för våra värdefulla egendomar. Jag sitter med det här varje dag tillsammans med mina medarbetare, ser dagsverkligheten och vi behöver det stöd som kan ges, för det handlar inte bara om den lokala församlingen. Det handlar om ett arv som vi får förvalta, kanske ibland vare sig vi vill det eller inte. Man kan fråga sig om det var nödvändigt att byta tak på Skara stifts största kyrka söder om Skara eller om vi skulle ha låtit bli, men den står där med nytt tak nu till stora kostnader för pastoratet. Visst, vi fick bidrag, men det skulle ha varit bra om det hade varit 10 procent till.

BISKOP HANS-ERIK NORDIN:

Ja, varför yrka bifall till Anders Åkerlunds motion när nu kyrkostyrelsen har sagt att man ska uppfylla detta, att man ska se över principerna, man ska återkomma med en tidplan? Det verkar ju som om att skjuta i öppet mål, men jag menar att kyrkomötet måste besinna vad det är för ett beslut man gör i dag. Det handlar alltså, som jag försökte teckna, om dessa siffror nu är fel så vore jag tacksam om någon överbevisar mig. Om man 2010 hade 47 miljoner av nationell finansiering, 2011 72 miljoner och skulle uppnå 75 miljoner i år men backar hem till 63, då har man minskat med 12 miljoner man sparar, och dessa medel tas alltså från de gåvomedel som tas för att spara in på den nationella finansieringen som är totalt 60 miljoner. Det här är pedagogiskt litet svårt att förklara, men totalt 60 miljoner. Alla avdelningen ska naturligtvis spara lika mycket. Det visar sig att den internationella verksamheten får spara 25 procent medan de andra 11, med andra ord, det faster Agda samlar in när hon skickar in sitt bidrag går nu till nationell finansiering eller besparing av den nationella servicen till internationellt arbete. Därför är beslutet i dag ett etiskt komplicerat beslut om man klubbar kyrkostyrelsens förslag.